УДК 347.73:336.22

Найденко О.Є.
кандидат економічних наук, доцент
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця

ПОДАТОК НА РОЗКІШ (БАГАТСТВО): ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

LUXURY TAX (WEALTH): INTERNATIONAL EXPERIENCE AND PROSPECTS FOR INTRODUCTION IN UKRAINE

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто перспективи впровадження в Україні податку на розкіш (багатство). Зокрема, увагу приділено досвіду деяких зарубіжних країн щодо справляння податку на багатство (розкіш), обґрунтовано позитивні та негативні сторони справляння цього податку. Запропоновано шляхи впровадження такого податку в Україні.

Ключові слова: податок на розкіш (багатство), розкіш, предмети розкоші, багатство, об'єкт оподаткування, неоподатковуваний мінімум.

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрены перспективы внедрения в Украине налога на роскошь (богатство). В частности, внимание уделено опыту некоторых зарубежных стран по взиманию налога на богатство (роскошь), обоснованы положительные и отрицательные стороны взимания этого налога. Предложены пути внедрения данного налога в Украине.

Ключевые слова: налог на роскошь (богатство), роскошь, предметы роскоши, богатство, объект налогообложения, необлагаемый минимум.

ANNOTATION

The article discusses the prospects for implementation in Ukraine luxury tax (wealth). In particular, attention is paid to the experience of some foreign countries to levy tax on wealth (luxury) reasonably positive and negative aspects of levying the tax. Ways of introduction of this tax in Ukraine.

Keywords: luxury tax (wealth), luxury, luxury goods, wealth, object of taxation, free minimum.

Постановка проблеми. Проблеми наповнення доходної частини бюджету останні два роки усе гостріше постають перед Україною. Податкова реформа, проведена наприкінці 2014 року, мала на меті вирішити цю проблему. Але реалії реформи себе не виправдали. Насправді держава, маючи можливості перекладання податкового тягаря на більш заможні верстви населення, знову не використала ці можливості. Навпаки, Україна одна із небагатьох країн світу запровадила оподаткування пенсій, вирішуючи проблеми наповнення бюджету за рахунок малозабезпечених верств населення та середнього класу. Хоча одним із можливих шляхів наповнення бюджету країни мало б стати запровадження податку на розкіш (багатство).

Протягом 24 років існування України велося багато розмов щодо доцільності впровадження податку на розкіш (багатство). Але усі ці розмови виявилися здебільшого популізмом держави. Хоча Податковим кодексом України і передбачений принцип соціальної справедливості, який передбачає оподаткування в залежності від платоспроможності платників податків, але цей принцип (як і деякі інші, прописані у Податковому кодексі) не виконуються.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема оподаткування предметів розкоші (багатства) розглядалася багатьма ученими, серед яких є як класики (А. Сміт [25], Д. Рікардо [20], Дж. Кейнс [6]), так і сучасні науковці (В. Андрущенко [4], Н. Атаманчук [1], І. Горський [13], А. Кравчун [7], М. Свердан [21; 22], Є. Хорошаєв [27], Г. Яренко [28; 29]).

Виділення не вирішених раніше проблем. Враховуючи фінансово-економічну кризу та проведення антитерористичної операції, країна потребує додаткових надходжень до бюджету. Вважаємо, що в сьогоднішніх умовах податкове навантаження здебільшого має перекладатися на більш заможні верстви населення. В Україні, за підсумками 2014 року, налічувалося близько 700 офіційних мільйонерів. Тому питання запровадження податку на розкіш (багатство) є доволі актуальним. Потребує чіткого обґрунтування доцільність введення податку на регламентування його основних елементів.

Формулювання мети. Отже, метою статті є дослідження досвіду оподаткування розкоші (багатства) в зарубіжних країнах та обґрунтування доцільності впровадження податку на розкіш (багатство) в Україні.

Виклад основного матеріалу. У тлумачний словниках існує декілька підходів до визначення поняття «розкіш».

Згідно з тлумачним словником С.І. Ожегова і Н.Ю. Шведової [26, с. 723], поняття «розкіш» являє собою «надмірності в комфорті, в задоволеннях. Це соціально-економічний феномен, пов'язаний зі споживанням благ. Предмети розкоші означають товари, попит на які зростає з отриманням додаткового доходу».

Найбільш вдалим, на погляд автора, є таке визначення: «розкіш – це коштовні речі, які не є першою необхідністю» [24].

У Великому тлумачному словнику поняття «багатство» трактується як «велике майно, цінності, гроші, достаток усього, розкіш» [3].

В економічній теорії існує таке правило: «до предметів розкоші відносять ті блага, для яких коефіцієнт еластичності попиту за доходом більший за одиницю, а до предметів першої

необхідності відносять ті блага, для яких цей коефіцієнт менший за одиницю» [16].

Відповідно до теорії маркетингу «до предметів розкоші (товари класу «люкс») відносять дорогі товари, яким притаманні в першу чергу преміальні цінності для споживача та які визначаються споживачем як престижні» [7].

«Джерелами преміальних цінностей можуть бути як технічні досягнення, які використовуються, щоб створити преміальні функціональні, конструктивні, технічні атрибути товару, так і емоційні, пов'язані зі сферою психології сприйняття споживача» [23].

Протягом останніх років в Україні робилося декілька спроб запровадити податку на розкіш (багатство).

Так, у 2012 році було розроблено законопроект «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування багатства та предметів розкоші» від 5 червня 2012 року № 10558 [18].Основні елементи оподаткування за цим податком наведено у таблиці 1.

Недоліками цього законопроекту, на думку автора, були: відсутність визначення понять «предмети розкоші» та «багатство»; неможливість проконтролювати наявність раніше придбаних предметів розкоші (ювелірні вироби, взуття, вироби з хутра, годинники, мобільні телефони тощо); можливість ухилення від оподаткування за рахунок «переписування» власності на декількох родичів; відсутність методики оцінювання деяких об'єктів оподаткування (нерухомість, яхти, літаки та інші) та невизначеність суб'єктів оцінювання.

Одним із проявів соціальної справедливості стало запровадження з 2015 року транспортного податку (один із напрямів оподаткування предметів розкоші), який мають сплачувати особи, що мають транспортні засоби об'ємом двигуна більше 3 000 см^3 та використовувалися до 5 років. Але при цьому зовсім не враховувалася вартість цих автомобілів.

У травні 2015 року Верховна Рада України не погодилася ввести податок на автомобілі, мотоцикли, моторні човни, яхти, літаки і вертольоти вартістю понад 50 тисяч євро. Згідно із законопроектом, об'єктом оподаткування мали б стати транспортні засоби вартістю понад 50 тис. євро. При цьому база оподаткування залежала не тільки від вартості транспортного засобу, але і від об'єму двигуна, потужності і віку транспортного засобу [19].

У середині 2015 року міністр фінансів України виступила з ініціативою посилити контроль за більш заможними верствами населення [9].

При цьому критеріями багатства, на її думку, варто вважати особу, яка: є кінцевим бенефіціаром великого платника податків; прямо або опосередковано володіє 20% і більше юридичної особи, що є податковим резидентом іншої держави і задекларувало дохід за попередній податковий рік 10 млн євро і більше; загальний річний оподатковуваний дохід за попередній податковий (звітний) рік перевищує 50 млн грн.

Отже, законодавці в Україні поки не визначилася, які саме предмети мають бути визнані розкішними та які особи мають оподатковуватися податком на розкіш.

Світова практика оподаткування предметів розкоші (багатства) ілюструє, що в різних

Таблиця 1

Основні елементи оподаткування предметів розкоші та багатства за законопроектом № 10558

Об'єкт оподаткування	База оподаткування	Ставки оподаткування
а) квартира;	за оціночною вартістю або за загальною площею у м^2	0,5% від оціночної вартості об'єкта нерухомості.
б) дачний або садовий будинок, котедж або житловий будинок садибного типу;		
в) об'єкти житлової нерухомості, що перебувають у власності одного платника податку;		
г) нежилі приміщення, що перебувають у власності одного платника податку;		
ґ) нежилі приміщення, розташовані на земельній ділянці, на якій розташовані об'єкти оподаткування, зазначені у підпункті «б»;		
д) легкові автомобілі;	за оціночною вартістю або за об'ємом циліндрів двигуна у см^3	2% від оціночної вартості транспортного засобу
е) мотоцикли;		
є) судна (яхти та інші плавучі засоби для дозвілля або спорту);	за оціночною вартістю або за потужністю двигуна (двигунів) у кВт	2% від оціночної вартості транспортного засобу
ж) літаки і вертольоти, зареєстровані у Державному реєстрі цивільних повітряних суден України;	за оціночною вартістю або за максимальною злітною масою	1% від оціночної вартості транспортного засобу
з) вироби з дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння;	за їхньою вартістю у гривнях під час придбання на митній території України або ввезення на митну територію України з урахуванням ПДВ	10% їхньої вартості під час придбання на митній території України або ввезення на митну територію України з урахуванням ПДВ
и) годинники, мобільні телефони та зброя вартістю;		
і) взуття, вироби з хутра, шкіри, килимові, швейні, трикотажні, текстильні вироби, а також вироби з деревини;		
ї) предмети мистецтва, колекціонування та антикваріату.		

країнах існує різний підхід до оподаткування предметів розкоші (багатства). Більш того, має різну назву податок, що справляється при цьому: податок на багатство, податок на капітал, податок на стан, податок на чисте багатство.

Податок на багатство здебільшого справляється в країнах «старої» Європи – Бельгії, Люксембурзі, Нідерландах, Норвегії, Франції, Швейцарії. Серед інших країн де передбачено цей податок слід виділити Аргентину, Індію, Ісландію, Іспанію, Колумбію, Коста-Ріку, Пакистан, Уругвай [17].

Платниками податку на багатство виступають лише заможні громадяни з високим рівнем забезпечення добробуту. Особливістю справляння податку на багатство є ретельний підхід до визначення об'єкта оподаткування, а не встановлення високих ставок податку [22].

Об'єктами оподаткування податком на багатство є (табл. 2).

У Таїланді податком на розкіш вважається податок на користування Інтернетом, і становить він близько 30 доларів на місяць [12].

Базою оподаткування податком на багатство у більшості країн світу є різниця між сумарною вартістю активів, які належать платнику, та пов'язаними з ними його зобов'язаннями.

Таблиця 2

Об'єкти оподаткування податком на багатство [13]

Країни	Об'єкти оподаткування
Франція, Швеція, Іспанія, Індія, Уругвай, Люксембург, Пакистан	Будівлі, споруди, квартири, будинки, заміські будинки
Індія, Іспанія, Уругвай, Франція, Люксембург, Швеція, Пакистан	Цінні папери (акції, облігації та ін.), частки або паї у вартості підприємств
Франція, Пакистан	Банківські вклади, пенсійні накопичення, ануїтети, поліси страхування життя
Уругвай, Франція, Іспанія, Люксембург, Швеція	Предмети домашньої обстановки, домашнє начиння
Франція, Іспанія	Авторські права, патенти
Індія, Іспанія, Уругвай,	Твори мистецтва, предмети антикваріату, ювелірні вироби
Уругвай, Франція, Іспанія, Швеція	Земля, сільськогосподарські угіддя, лісові насадження
Індія, Уругвай, Франція, Іспанія, Швеція, Пакистан	Транспортні засоби (автомобілі, літаки, вертольоти, яхти, катери)

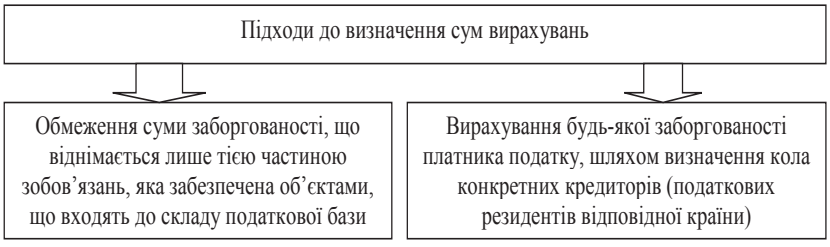

Рис. 1. Підходи до визначення сум вирахувань

Але, наприклад, у Люксембурзі застосовується метод індексування, який передбачає індексування вартості, що проводиться раз на три роки (базовою вартістю майна для оцінки є вартість оренди майна станом на 1 січня 1941 року) [8].

Податком обкладається вартість майна за вирахуванням зобов'язань, що виникають у зв'язку із його володінням. Порядок визначення сум вирахувань істотно розрізняється (рис. 1).

Податковими пільгами з цього податку в зарубіжних країнах є: встановлення неоподатковуваних мінімумів; включення до бази оподаткування лише частини (відсотка) вартості об'єкта; вирахування деяких видів активів з числа об'єктів оподаткування [13].

Неоподатковуваний мінімум наприклад діє у Швеції, Швейцарії, Франції, Норвегії, Іспанії, Індії, Уругваї. Величина його коливається від 20 000 доларів у Норвегії до 1 млн доларів у Франції (табл. 3).

Таблиця 3

Ставки та пільги податку на багатство у країнах світу [13]

Країна	Мінімальна ставка	Максимальна ставка	Неоподатковуваний мінімум, доларів
Уругвай	0,7	3	40 000
Індія	0,5	2,5	58 000
Франція	0,55	1,8	1 000 000
Швеція	0,75	–	220 000
Іспанія	0,2	2,5	225 000
Люксембург	0,5	–	–
Норвегія	0,9	1,1	20 000
Швейцарія	0,04 – 0,44	0,37 – 1,0	73 000 – 293 000

Порівняння даних стосовно справляння цього податку в Європі та в Україні наведено в таблиці 4. Як бачимо в Україні 0,2% громадян з рівнем доходу, який дозволяє вважати їх багатими людьми, та застосовувати до них податок на багатство.

Податковий період з податку на чисту вартість багатства дорівнює календарному року. В більшості країн цей податок сплачується раз на рік (виключення становить Люксембург, де податок сплачується один раз на три роки).

Детально розглянемо практику справляння податку на багатство у деяких країнах світу.

У ***Франції*** «солідарний податок на багатство» (Impôt de solidarité sur la fortune) було запроваджено у 1982 році. Цим податком обкладається майно фізичних осіб. Базою оподаткування солідарного податку на багатство є чиста вартість майна станом на 1 січня відповідного року в розмірі більше 1,3 млн євро [22].

Таблиця 4

Оподаткування багатства у зарубіжних країнах [17]

Країна	Мінімальний оподатковуваний поріг, євро	Багатство на 1 дорослу людину, євро	Розподіл дорослого населення за рівнем багатства, %			
			Менше 9 000 євро	9 000 – 90 000 євро	90 000 – 900 000 євро	Більше 900 000 євро
Франція	800 000	282 073	21,5	22,4	51,0	5,1
Іспанія	700 000	119 859	17,0	51,0	30,8	1,2
Ісландія	503 570	322 691	13,7	23,7	56,2	6,2
Швейцарія	143 340	516 230	1,7	46,7	40,8	10,8
Норвегія	113 900	318 844	20,0	33,1	40,1	6,8
Індія	41 580	4 129	94,5	5,1	0,4	0
Нідерланди	21 000	186 897	22,1	29,5	45,7	2,7
Україна	–	2 110	98,3	1,5	0,2	0

Пільги з цього податку у Франції наведено у таблиці 5.

Таблиця 5

Пільги з податку на багатство у Франції

Не є об'єктом оподаткування [29]	Звільнено від оподаткування [10]
передана у довгострокову оренду заміська нерухомість	предмети мистецтва старше 100 років і колекційні автомобілі старше 25 років – звільнення на 100%
складські запаси вина та бренді	майно, що використовується в професійних цілях (сільськогосподарські землі, медичні кабінети) – звільнення від податку на 100%
певна вартість ділової нерухомості	нерухомість для основного місця проживання – звільнення від оподаткування до 30% та вирахування відсотків по кредитах
авторські права	пожертвування у фонди, що приносять користь громадськості – податок знижується на 75%, максимальна знижка – 50 000 євро
75% вартості участі у статутному капіталі компаній	лісові угіддя: з податкової бази віднімаються до 50% від вартості покупки – звільнення від оподаткування до 75%
облігації на пред'явника	виноградники – звільнення від податку до 75%
капіталізована вартість пенсійного плану	кошти, переказуються на рахунки фондів FCPI ISF та FIP ISF – вирахування до 50%
капіталізована вартість компенсації за фізичну травму, отриману в результаті нещасного випадку або хвороби	
фінансові інвестиції осіб, що не є податковими резидентами Франції	
акції, що належить акціонеру-менеджеру	

При цьому майно, що не є об'єктом оподаткування солідарним податком на багатство, може розміщуватися як на території Франції, так і за її межами [29].

Ставки податку на багатство у Франції складали (табл. 6).

Таблиця 6

Ставки податку на багатство у Франції [21]

Вартість чистих активів, євро	Ставка, %
Нижче 800 000	0
800 000 – 1 300 000	0,5
1 300 000 – 2 570 000	0,7

Якщо вартість оподатковуваного майна становила від 1 300 000 євро – 2 570 000 євро, платник податків мав подавати звичайну декларацію одночасно з декларацією про доходи. У декларації варто було зазначити вартість майна без і за вирахуванням всіх пільг, а також додати до декларації підтвердження, що дають право на пільги. Інша форма декларації подається резидентами Франції, у яких вартість майна перевищила 2 570 000 євро, а також нерезидентами [21].

У 2015 році Урядом Франції було прийнято рішення про скасування податку на багатство.

Іспанія. В Іспанії податок на багатство було запроваджено у 1978 році і він мав різні назви (Impuesto Extraordinario sobre el Patrimonio de las Personas Físicas; Impuesto sobre el Patrimonio). У 2008 році справляння цього податку було відмінено, але у 2011 році податок на багатство розпочав справлятися знову. Врахувавши попередній досвід, влада Іспанії розробила такий механізм справляння цього податку, який дозволив стати податку соціально справедливішим за рахунок підвищення обов'язкових індивідуальних звільнень та відрахувань [21].

Податок на багатство сплачується за прогресивною шкалою (табл. 7).

У ***США*** податок на багатство запроваджувався декілька разів. У дев'яності роки XX сторіччя податок справлявся з власників яхт, літаків, дорогого хутра та ювелірних прикрас (проіснував цей податок до 1993 року). Другою спробою було введення податку на дорогі автомобілі, але і він себе не виправдав та був скасований у 2005 році [12].

Таблиця 7

Оподаткування багатства в Іспанії [21]

Вище 700 000 євро	До суми в євро	Ставка, %	Сума податку, євро
–	167 129	0,2	334
167 129	334 523	0,3	836
334 523	668 500	0,5	2 507
668 500	1 337 000	0,9	8 523
1 337 000	2 673 999	1,3	25 904
2 673 999	5 347 998	1,7	71 362
5 347 998	10 695 996	2,1	183 670
Більше 10 695 996	–	2,5	–

У 2009 році було запропоновано (але так і не впроваджено) ввести податок на розкіш на дорогі літаки (вартістю від 500 000 доларів), яхти (вартістю від 200 000 доларів), автомобілі (вартістю від 60 000 доларів) і коштовності (вартістю від 20 000 доларів). Деякою альтернативою податку на багатство в США стало запровадження підвищених ставок податку з продажу на товари класу «люкс», платниками якого виступають тільки виробники цих товарів [14].

В ***Італії*** прикладом податку на багатство є запровадження на острові Сардинії (з 2006 по 2009 рік) оподаткування надприбутку, платниками якого були власники дорогих яхт і приватних літаків [12]. Оподаткуванню підлягали власники двох і більше будинків, а також яхт і приватних літаків. Сума податку на яхти й будинки розраховувалася з урахуванням їхнього розміру [2]: за швартування яхти довжиною більше 30 метрів – 10 000 євро; за будинок площею до 200 м^2, розташований у межах трьох кілометрів від берега, – 3 000 євро на рік; зліт або посадка приватного літака – від 200 до 1 000 євро залежно від типу авіалайнера.

Інша модель податку на багатство була введена в Італії у 2011 році. Податок справлявся з нерухомості та фінансових активів. Податок на нерухомість складає 0,76 ринкової вартості придбання майна. Резиденти Італії, які мають фінансові активи за кордоном, сплачують податок за ставкою 0,15% [22].

Додаткові збори встановлено для власників дорогих автомобілів. За автомобіль Lamborghini Aventador вартістю 316 000 євро сума податку на багатство становить близько 8 400 євро [11].

Аналогом цього податку в Україні може стати податок на авто класу «люкс», з ініціативою впровадження якого виступило Міністерство фінансів України.

Швейцарія. Податок на багатство у Швейцарії справляється на кантональному/общинному рівні та вважається прогресивним Базою оподаткування є сума валових активів, а об'єктами оподаткування виступають нерухоме майно, рухомі активи (цінні папери і банківські депозити, викупна вартість страхування життя, автомобілі, частки нерозподіленої спадщини). Оподаткуванню підлягають також активи, що не приносять будь-якого доходу. Звільняються від оподаткування пакети акцій іноземних підприємств і заводів, власність за кордоном [15].

У ***Китаї*** податки на розкіш поширюються на будь-які товари, які формально можна віднести до люксових (дорогі годинники, парфумерія, одяг, вино, електроніка). Ставка податку складає 15%. Термін «податок на розкіш» включає у себе також різні мита: імпортні, ПДВ і податок на споживання. Податкові ставки залежать від виду продукції (для елітної косметики або парфумерії мито на імпорт складає близько 50%, ставка ПДВ – 17%, а інші податки на споживання – 10% [14].

Податок на багатство в ***Нідерландах*** справляється з чистих індивідуальних накопичень. Об'єктом оподаткування вважається уся власність резидентів, незалежно від її місця розташування. Ставка податку на багатство складає 0,8%. В Нідерландах діє система податкових вирахувань, до яких належать вирахування боргів та особистих субсидій [5].

У ***Швеції*** податок на багатство було запроваджено ще в середині XX сторіччя, а скасовано в 2007 році. Податок на багатство становив 1,5% на заощадження понад 1,5 мільйона шведських крон (214 000 доларів США) для самотніх людей і стільки ж – на заощадження більше 3 мільйонів крон для сімейних пар. Відміна цього податку була спричинена відтоком капіталу з країни [2].

У ***Німеччині*** податок на багатство проіснував більше 20 років і був скасований в 1997 році. Ставка податку складала 1%. Компенсаторним механізмом у Німеччині нині виступає прибутковий податок зі значною шкалою диференціації ставок (максимум 45%). Це призводить до того, що більшість заможних верств населення виступають за зниження ставок прибуткового податку, з одночасним впровадженням податку на багатство [2].

У ***Великобританії*** аналогом податку на розкіш є гербовий збір на дорогу нерухомість, який сплачується при її покупці. Ставка податку залежить від вартості об'єкта, прогресивна ставка [14]:

1% – для нерухомості вартістю 125-250000 фунтів стерлінгів;

3% – якщо воно коштує 250-500000 фунтів стерлінгів;

4% – для об'єктів дорожче 500 000 фунтів стерлінгів;

5% – для об'єктів дорожче 1 000 000 фунтів стерлінгів;

Висновки. Отже, розглянувши досвід зарубіжних країн щодо справляння податку на багатство, автор дійшов таких висновків:

– більшість країн відмовилися від цього податку, під впливом заможніших верств населення (але за рахунок компенсаторних механізмів в інших податках та зборах);

– ставки податку в більшості країн світу незначні (не більше 2,5%), але при цьому основна

увага зосереджується на відборі об'єктів оподаткування;

– базою оподаткування виступає чиста вартість активів (діє система податкових вирахувань та податкових звільнень).

З урахуванням цього пропонується:

– відміна окремих податків на нерухоме майно та транспортного податку, за рахунок їх об'єднання в рамках податку на багатство;

– запровадження переліку предметів, які будуть вважатися предметами розкоші та будуть оподатковуватися відповідним податком. За основу може бути взято законопроект № 10558 від 5 червня 2012 року, в якому було детально прописано об'єкти оподаткування. Але пропонується до цього переліку додати операції з цінними паперами, дохід від яких у деяких осіб в Україні (згідно з поданими деклараціями) доволі високий;

– формування бази оподаткування виходячи з чистої вартості предметів розкоші;

– запровадження прогресивно-регресивних ставок податку;

– створення незалежного органу з оцінки об'єктів оподаткування, для зменшення корупційної складової при справлянні податку;

– запровадження родинного оподаткування предметів розкоші (для унеможливлення уникнення від оподаткування).

У рамках подальшого дослідження передбачено обґрунтування розміру ставок та податкових пільг у рамках податку на багатство.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Атаманчук Н.І. Актуальність податку на розкіш в Україні: проблеми та перспективи впровадження / Атаманчук Н.І. // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 4. Том 2. – С. 9-13.
2. Богатые плачут не везде. Как в разных странах борются с роскошью [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://ppt.ru/news/80193.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. – 1736 с.
4. Держава – податки – бізнес: (Із світового досвіду фіскального регулювання ринкової економіки): монографія / В.М. Сутормiна, В.М. Федосов, В.Л. Андрущенко. – К.: Либідь, 1992. – 328 с.
5. Карлін М.І. Фінанси країн Європейського Союзу: навч. посіб. / М.І. Карлін. – К.: Знання, 2011. – 639 с.
6. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег / Дж. Кейнс. – Москва: ЭКСМО, 2007. – 420 с.
7. Кравчун А.С. Оподаткування предметів розкоші в Україні: стан та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/Choasp/2012_1/12kasstp.pdf.
8. Мировой опыт налога на богатство – пример для Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.profi-forex.org/novosti-mira/entry1008258571.html.
9. Мінфін хоче встановити особливий податковий контроль над багатіями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukr.segodnya.ua/economics/enews/minfin-hochet-ustanovit-osobyy-nalogovyy-kontrol-nad-bogachami-625765.html.
10. Налог на богатство во Франции [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://tranio.ru/traniopedia/tips/nalog_na_bogatstvo_vo_francii/.
11. Налог на роскошь. Европа пытается обложить богачей податями [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.aif.ru/money/36046.
12. Налог на роскошь: как это делают за границей [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://finance.bigmir.net/budget/28090-Nalog-na-roskosh---kak-eto-delajut-za-granicej.
13. Налогообложение недвижимого имущества в зарубежных странах / И.В. Горский, О.В. Медведева, Т.Г. Лебединская, Е.А. Юдин – М.: Магистр: ИНФРА-М, 2010. – 176 с.
14. Николаева Е.В. Сравнительный анализ налога на роскошь в зарубежных странах. Оценка перспектив для России [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://ekonomika.snauka.ru/2014/05/5225.
15. Обзор налоговой системы Швейцарии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.s-ge.com/sites/default/files/RU_Investorenhandbuch_120815_10.pdf.
16. Основи економічної теорії: підручник / Крупка М.І., Островерх П.І., Реверчук С.К. – К.: Атіка, 2001. – 344 с.
17. Податок на багатство: як розплачуються за свій добробут у різних країнах світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://forbes.ua/ua/opinions/1395955-podatok-na-bagatstvo-yak-rozplachuyutsya-za-svij-dobrobut-u-riznih-krayinah-svitu.
18. Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування багатства та предметів розкоші» від 5 червня 2012 року № 10558 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=10558&skl=7.
19. Рада відхилила «податок на розкіш» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gazeta.ua/articles/economics/_rada-vidhilila-podatok-na-rozkish/627186.
20. Рикардо Д. Начала политической экономии и налогового обложения. Избранное / Д. Рикардо. – Москва: ЭКСМО, 2007. – 953 с.
21. Свердан М.М. Налог на богатство – универсальная форма налогообложения частной собственности / М.М. Свердан // Экономика, управление, финансы. – Пермь: Меркурий, 2014. – С. 67-77.
22. Свердан М.М. Податок на багатство: досвід і практика використання в європейських країнах / М.М. Свердан // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2014. – Вип. 1. – С. 61-68.
23. Скоробогатых И.И. Концептуальные основы маркетинга товаров класса «люкс» / И.И. Скоробогатых // Вестник Российской Экономической Академии имени Г.В. Плеханова. – 2008. – № 2. – С. 12-14.
24. Словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sum.in.ua/s/rozkish.
25. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://books.efaculty.kiev.ua /isekvc/2/k1.g6.
26. Толковый словарь русского языка / С.И. Ожегов, Н.Ю. Шведова. – М.: Азъ, 1992. – 506 с.
27. Хорошаєв Є.С. Податок на багатство в Україні: перспективи запровадження / Є.С. Хорошаєв // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2012. – № 1 (56). – С. 106-111.
28. Яренко Г.М. Податки на багатство: сутність та класифікація згідно ОЕСР / Г.М. Яренко // Ринок цінних паперів України. – 2012. – № 10. – С. 53-61.
29. Яренко Г.М. Сутність багатства та його оподаткування в країнах Євросоюзу / Г.М. Яренко // Бізнес Інформ. – 2013. – № 12. – С. 88-92.